

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Α΄
Οδοιπορικό στη χώρα του Πέλοπα

ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: ΕΝΑ ΦΥΛΛΟ ΣΤΕΡΙΑΣ

Ο μύθος λέει πως η χερσόνησος της Πελοποννήσου πήρε το όνομα της από τον πρώτο της βασιλιά, τον Πέλοπα. Γι' αυτό παλιά λεγόταν και Πελοπία ή αλλιώς Απία. Το σχήμα της μοιάζει με φύλλο δέντρου.

Στην «καρδιά» της Πελοποννήσου, στην Αρκαδία, βρίσκονται τα ψηλότερα βουνά, γεμάτα έλματα: το Μαίναλο με τα οροπέδια της Τρίπολης, της Μαντινείας και της Τεγέας, το Αρτεμίσιο με τη γνωστή οδική σήραγγα και ο Ταΰγετος με το Σπήλαιο του Δυρού στα νότιά του. Εδώ το κλίμα είναι ηπειρωτικό με συχνές βροχές, ενώ

Αγαλματίδιο Σπαρτιάτη πολεμιστή.

στα παράλια το κλίμα είναι μεσογειακό. Η οικονομία της Πελοποννήσου είναι κυρίως αγροτική. Περίφημα είναι τα καλαματιανά σύκα και οι ελιές, το λάδι της Μάνης, τα πεπόνια και τα εσπεριδοειδή του Άργους, οι πατάτες και τα μήλα της Τρίπολης, η μαύρη και η ξανθή (σουλτανίνα) κορινθιακή σταφίδα καθώς και το κρασί της Νεμέας.

- Βρείτε στο χάρτη τους νομούς και τις πρωτεύουσες της Πελοποννήσου.

Πολιτικός χάρτης της Πελοποννήσου.

Το σπήλαιο του Δυρού

είναι από τα ωραιότερα σπήλαια της Ευρώπης.

Το δάσος της Καλογριάς.

Το δάσος της Στροφυλιάς

είναι το μεγαλύτερο παραθαλάσσιο δάσος που υπάρχει στη χώρα μας.

Παιχνίδια με το αλεξίπτωτο στις παραλίες της Πελοποννήσου.

Η πολυμορφία είναι το κύριο χαρακτηριστικό της Πελοποννήσου.

Εντυπωσιακό είναι το σπήλαιο του Δυρού στην Πελοπόννησο, όπου ο επισκέπτης κάνει μια εκπληκτική διαδρομή με βάρκα στο εσωτερικό των υδάτινων διαδρόμων. Επίσης, μοναδικό στον κόσμο είναι το Σπήλαιο των Λιμνών στα Καλάβρυτα Αχαΐας με 13 κλιμακωτές λίμνες σε τρεις ορόφους.

Σημαντικοί υδροβιότοποι της Πελοποννήσου είναι η λίμνη Στυμφαλία, η Λιμνοθάλασσα Δρεπάνου, η Λίμνη Αστερίου, η Λιμνοθάλασσα Διβαρίου ή Γιάλοβας. Η λίμνη της Στυμφαλίας ήταν και εξακολουθεί να είναι ίσως ο σημαντικότερος

υδροβιότοπος της Πελοποννήσου.

Στις όχθες της λίμνης αφθονούν τα πλατάνια και στους χαμηλούς λόφους τα πουρνάρια, οι αγριακλαδιές και οι θάμνοι. Η βλάστηση δεν είναι ιδιαίτερα πυκνή. Ψηλότερα προς το Χελμό συναντάμε μεγάλα δάση ελάτων.

Η άγρια πανίδα της περιοχής περιλαμβάνει τσακάλια, αλεπούδες, λαγούς, ασβούς, σκαντζόχοιρους, νυφίτσες, αρπακτικά πτηνά, κλπ. Η περιοχή αποτελεί πολύ σημαντικό καταφύγιο για τα αποδημητικά πουλιά και για πολλά από αυτά είναι τόπος αναπαραγωγής, όπως για τους πελαργούς και τις αγριόπαπιες.

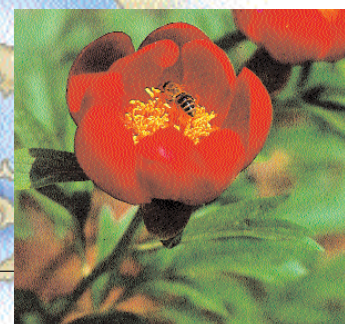

Η Στυμφαλία λίμνη

στην Αχαΐα συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα μεσογειακά οικοσυστήματα.

Ορχιδέα.

Πεόνια.

2.500 φυτά της Ελλάδας στο... μικροσκόπιο μιας Γιαπωνέζας

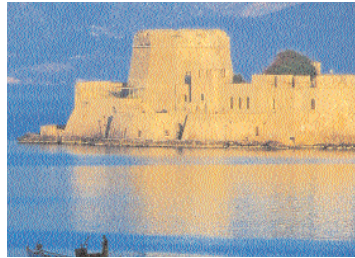
Για έξι ολόκληρα χρόνια, διένυσε πάνω από 350.000 χιλιόμετρα στη χώρα μας και κατέγραψε από τα μεγάλα δέντρα έως και τα μικρά λουλουδάκια δίπλα στις ράγες των υπεραστικών σιδηροδρόμων... Η Γιαπωνέζα Κιι Ταν, ερευνήτρια και καθηγήτρια Βοτανολογίας στο Πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης, κατέγραψε όλα τα ενδημικά φυτά της Πελοποννήσου και των Κυθήρων. Από τα 2.500 είδη της χλωρίδας που βρίσκονται στην περιοχή, τα 359 συναντώνται μόνο στην Ελλάδα και από αυτά τα 160 δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στον κόσμο εκτός από την Πελοπόννησο!

Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», 10-11-2001.

ΣΒΙΝΝΗ ΚΑΙ ΦΥΓΑΜΕ...!

- Παιδιά, βουνό και θάλασσα είναι το δίδυμο που κυριαρχεί σε όλη τη διαδρομή από τον Ισθμό μέχρι την Πάτρα, με τη Ζήρεια και το Χελμό ν' αρχίζουν από το ακροθαλάσσι, όπου το ένα χωριό διαδέχεται σχεδόν το άλλο.

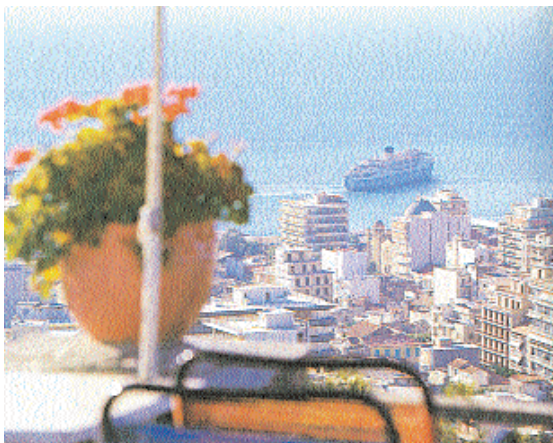
- Στα μέρη αυτά μπορεί κανείς να αγοράσει λουκούμια και άλλα γλυκά από την Πάτρα αλλά και την πασίγνωστη ροδοζάχαρη του Αιγίου που φτιάχνουν οι καλόγεροι της Μονής Ταξιαρχών...

Το «Μπούριζι» στο Ναύπλιο.

Ο χιονισμένος Ταΰγετος.

Άποψη της Πάτρας.

Η παραλία της Κυλλίνης.

Ο ισθμός της Κορίνθου.

Η Κορώνη.

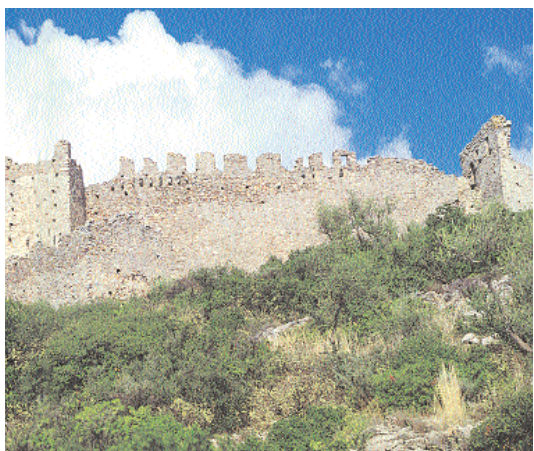

Γκραβούρα εποχής. Εικονίζεται το μεγάλο σπήλαιο.

Γύθειο.

Μεσαιωνικό κάστρο στην Πελοπόννησο.

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Πρόσκληση

Την Κυριακή 26 Φεβρουαρίου, ο Δήμος Πατρών σας προσκαλεί όλους για ένα ξέφρενο γλέντι με ελληνική και ξένη μουσική, χορό και τραγούδι μέχρι πρωίας. Άρματα και μασκοφόροι θα παρελάσουν από τους δρόμους της πόλης για να χαρίσουν το γέλιο και τη χαρά σε φίλους, μικρούς, αλλά και μεγάλους...

Μας ήρθε πάλι
το καρναβάλι
γεμάτο γέλια,
τραγούδια και χαρά!
Όλοι γελάνε κι όλοι γλεντάνε
και κοροϊδεύουνε τον κάθε μασκαρά!

Το ρωμαϊκό Ωδείο στην Πάτρα.

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ: Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Οι εργασίες του συνεδρίου των ιστορικών συνεχίζονται με μεγάλη επιτυχία στο Ναύπλιο. Η χθεσινή μάλιστα ομιλία του κυρίου Τζορτζ Γουάιπ προκάλεσε το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του κοινού αφού ο σπουδαίος αυτός επιστήμονας έδωσε νέα στοιχεία για την ιστορία της Πελοποννήσου. Ο κ. Γουάιπ μεταξύ άλλων είπε τα εξής: «Η λαϊκή παράδοση λέει πως στην Αρκαδία πριν από χιλιάδες χρόνια, γεννήθηκε ο πρώτος άνθρωπος, ο Πελασγός. Τα σημερινά μας ευρήματα από την Μεγαλόπολη, από το σπήλαιο στο Φράγχθι και το κάστρο Χλεμούτσι δείχνουν πως στην Πελοπόννησο κατοικούσαν άνθρωποι από το 100.000 π.Χ...».

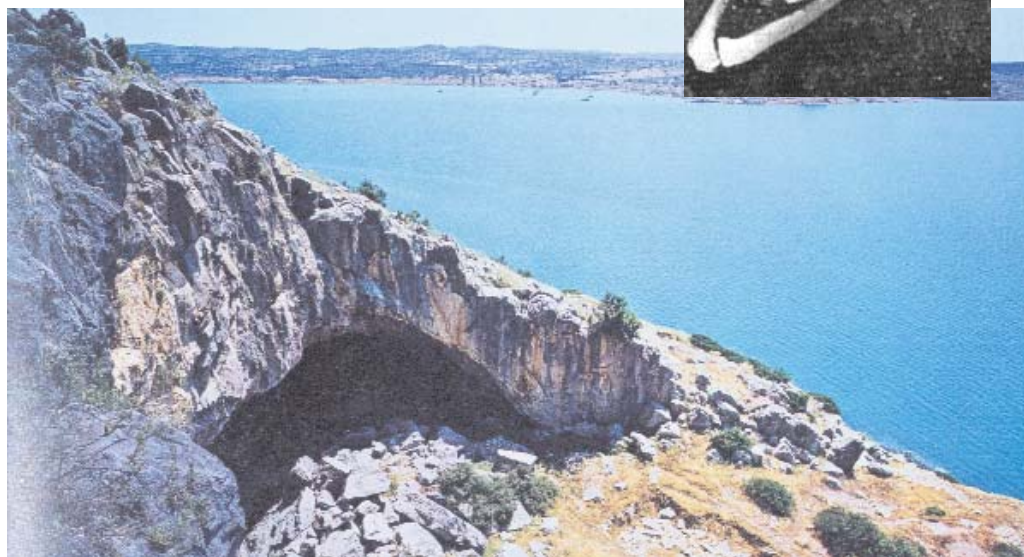
Εφημερίδα, Η Καθημερινή.

Οι ανασκαφές που έγιναν στο Ίσιωμα Μεγαλοπόλεως το 1902, έδειξαν πως στην περιοχή αυτή πριν από 200 χιλιάδες χρόνια, ζούσαν ιπποπόταμοι και ελέφαντες.

Κοντά στο Πόρτο Χέλι βρίσκεται το σπήλαιο Φράγχθι. Εκεί βρέθηκε το λείψανο μιας γυναίκας που έζησε στα νεολιθικά χρόνια.

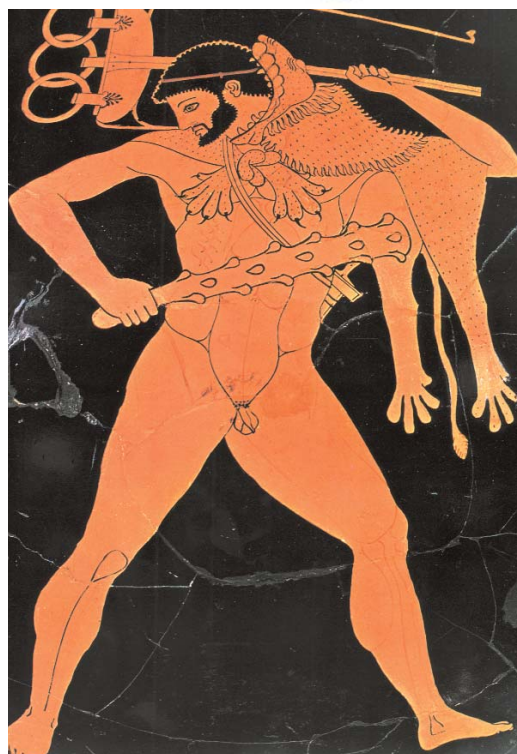

Σπήλαιο στο Φράγχθι.

- Σε ποια άλλη περιοχή της Ελλάδας μάθαμε ότι ανακαλύφθηκε ο σκελετός μιας γυναίκας;

Η ιστορία της Πελοποννήσου ξεκινάει από πολύ παλιά, όταν οι άνθρωποι ζούσαν ακόμα σε σπηλιές για να προστατευτούν από τις βροχές και τα άγρια θηρία. Οι περισσότεροι μύθοι της προέρχονται από την Αρκαδία, ίσως επειδή εκεί το παράξενο τοπίο με τα μεγάλα βουνά και τα πανύψηλα δέντρα βοηθούσε να αναπτυχθεί πολύ η φαντασία των ανθρώπων. Έτσι, οι Αρκάδες πίστευαν στο θεό Δία Λύκο και σε έναν τραγοπόδαρο θεό, προσάτη των βοσκών, τον Πάνα. Οι Πελοποννήσιοι, όμως, λάτρευαν σαν θεό και έναν γενναίο άντρα, τον Ηρακλή, για τα σπουδαία κατορθώματα και τους άθλους που έκανε στην περιοχή τους.

Σύμπλεγμα Πάνα - Αφροδίτης, γύρω στα 100 π.Χ., Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Ο Ηρακλής στην Πελοπόννησο.

- Για τη ζωή του Ηρακλή και τους άθλους του άνοιξε τη Μυθοχώρα. Ποιους άθλους έκανε ο Ηρακλής στην Πελοπόννησο;
- Ψάξε και βρες από μυθολογίες άλλων λαών ήρωες σαν τον Ηρακλή.

ΟΙ ΠΟΛΥΧΡΥΣΕΣ ΜΥΚΗΝΕΣ

Πανοπλία Μυκνναίου πολεμιστή.

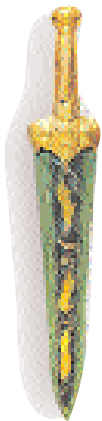

Η Πύλη των Λεόντων στις Μυκίνες.

Από το 1600 π.Χ. περίπου αρχίζει στην Πελοπόννησο η εποχή των Μυκνναίων. Τότε άρχισαν να χτίζουν πόλεις με αμυντικά τείχη, όπως οι Μυκίνες, η Τίρυνθα και η Πύλος και σιγά σιγά ανέπτυξαν ένα σημαντικό πολιτισμό. Ο πολιτισμός αυτός πήρε στοιχεία από τη μινωική Κρήτη και από την Ανατολική Μεσόγειο. Στην κορυφή της κοινωνίας βρισκόταν ο βασιλιάς (Wanax).

Διάδημα από το θησαυρό των Μυκνών που έφερε στο φως ο Σλήμαν.

Οι Μυκνναίοι γνώρισαν τη μεγαλύτερή τους δόξα στα χρόνια του βασιλιά Αγαμέμνονα, του αρχιστράτηγου των Ελλήνων στον Τρωικό πόλεμο. Τα πολλά όπλα που βρέθηκαν σε τάφους, αλλά και οι εικόνες με πολεμικά θέματα φανερώνουν ότι η μυκνναϊκή κοινωνία είχε στρατιωτικό χαρακτήρα.

Προσωπίδες.

Άποψη από τον αρχαιολογικό χώρο των Μυκνών.

- Παιδιά, πέντε με δεκαπέντε λεπτά από το Ναύπλιο απέχουν η Τίρυνθα, το Άργος και οι Μυκήνες. Βέβαια, με τα ποδήλατα βγήκε λίγο παραπάνω... Η διαδρομή είναι πιο κοντινή από τον κεντρικό δρόμο, εμείς όμως πήγαμε από μια γραφικότερη που περνά μέσα από τα «πορτοκαλοχώρια».

- Στα μέσα της διαδρομής Τίρυνθας-Μυκηνών βρίσκεται το Ηραίο, πανελλήνιο λατρευτικό κέντρο της θεάς Ήρας. Κοντά στο χωριό Χώρα Τριφυλίας ήταν χτισμένη η Πύλος, η μυκηναϊκή πόλη του Νέστορα, του σοφού γέροντα βασιλιά, όπως τον έλεγε ο Όμηρος. Τα ανάκτορα χτίστηκαν το 1300 π.Χ.

Η Πύλος.

Η Τίρυνθα.

Η σημερινή πόλη του Ναυπλίου αποτελεί ένα ζωντανό ιστορικό και αρχαιολογικό μουσείο.

- Βρείτε πληροφορίες για έναν γνωστό αρχαιολόγο που έκανε ανασκαφές στις Μυκήνες.

Η ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΑΙΩΝ

Οι Μυκηναίοι καλλιέργησαν τις τέχνες και τα γράμματα, ιδιαίτερα τη γραφή και την αρίθμηση που τους βοήθησε κυρίως στις οικονομικές τους δραστηριότητες και στο εμπόριο με άλλους λαούς.

Τα καράβια των Μυκηναίων έφταναν μέχρι την Ισπανία, την Κύπρο και την Αίγυπτο για να αγοράσουν χαλκό, ελεφαντόδοντο και χρυσάφι για τα εργαλεία, τα κοσμήματα και τα όπλα τους. Στα μέρη όμως αυτά οι Μυκηναίοι έφερναν και τον πολιτισμό τους.

Στην Πύλο, τις Μυκίνες και την Τίρυνθα (αλλά και στη Θήβα και την Κρήτη) βρέθηκαν πλήρεις πινακίδες με τη γραφή των Μυκηναίων που την ονομάζουμε Γραμμική Β'. Τα μυστικά της γραφής αυτής μας τα αποκάλυψε ο Μ. Ventris τη δεκαετία του '60.

- Παιδιά, στον πρώτο πίνακα βλέπουμε τα σύμβολα και τα σχέδια της γραφής των Μυκηναίων. Κάθε ένα από αυτά είναι μια συλλαβή - «συλλαβογράμματα». Στον δεύτερο πίνακα εικονίζονται έννοιες. Τι λέτε, γράφουμε μικρές λεξούλες μ' αυτά σαν άλλοι Μυκηναίοι;

- Κάνοντας μια μικρή έρευνα βρείτε πληροφορίες για τη ζωή και το έργο του Μ. Ventris.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

1ος ΔΑΡΑΞ (DARA)	2ος ΚΡΗΡΗ (KREHRE)	3ος ΜΑΑΑΙ (MAAI)
4ος ΓΥΝΑΙΕΑ (GYNIAIA)	5ος ΒΑΛΙΑ (BALIA)	6ος ΚΡΑΡΑ (KRAA)
7ος ΒΑΛΗ (BALI)	8ος ΚΥΡΕΡΟΝ (KYRERON)	9ος
10ος ΠΗΡΟ (PIRO)	11ος ΑΑΗΤΙ (AAHTI)	12ος ΠΗΡΟ ΑΥΤΕΡΟ (PIRO AYTERO)
13ος ΠΡΟΒΑΥΡΑ (PROBAVRA)	14ος ΒΑΛΙΟΝ (BALION)	15ος
16ος ΕΡΑΟ (ERAO)	17ος ΟΥΡΟ (URO)	18ος ΎΝΑΕΜΑ (YNAEMA)
19ος ΑΓΓΑ (AGGA)	20ος ΚΑΛΚΟ (KALKO)	21ος ΚΥΡΩΑΙ (KYRWAI)
22ος ΚΟΥΡΟ (KURO)	23ος ΧΥΡΩΟ (XYROO)	24ος
25ος ΜΟΥΤ (MOUT)	26ος	27ος
28ος ΚΥΤΟ (KYTO)	29ος ΚΡΟΒΟ (KROBO)	30ος

ΟΛΥΜΠΙΑ

Ο Ερμής του Πραξιτέλη, Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας.

Ο κώρος της αρχαίας Ολυμπίας.

«Βρισκόμαστε στην Ολυμπία. Το τοπίο είναι πολύ όμορφο. Γεμάτο αγριολούλουδα και αγριοθάμνους. Ανάμεσά τους ασπρίζουν σπασμένες κολώνες και κομμάτια από μαρμάρινα αγάλματα. Στο βάθος φαίνεται το μουσείο. Εδώ φυλάγονται τα καλλιτεχνήματα που έφεραν στο φως οι ανασκαφές. Μπαίνουμε μέσα. Είναι γεμάτο από αγάλματα. Με θαυμασμό στεκόμαστε μπροστά στον Ερμή του Πραξιτέλη. Στο ένα χέρι του κρατά ένα βρέφος που απλώνει το χεράκι του, για να πιάσει το σταφύλι που κρατά στο άλλο του χέρι ο Ερμής».

Γ. Δ. Βασδέκης, Στην Ολυμπία, διασκευή.

Εκεί, ανάμεσα στους ποταμούς Αλφειό και Κλάδεο, το 776 π.Χ. οι αρχαίοι Έλληνες για να τιμήσουν τον Ολύμπιο θεό, Δία, οργάνωσαν τους Ολυμπιακούς αγώνες. Στους αγώνες αυτούς που γίνονταν κάθε 4 χρόνια και κρατούσαν 5 μέρες, έπαιρναν μέρος Έλληνες - μόνο άνδρες και μόνο ελεύθεροι - από όλες τις ελληνικές πόλεις. Αξίζει να αναφερθεί πως κατά τη διάρκεια των αγώνων οι πόλεμοι μεταξύ των ελληνικών πόλεων σταματούσαν. Οι προπονήσεις γίνονταν στο Γυμνάσιο και στην Παλαίστρα, ενώ οι αγώνες στο Στάδιο, που ήταν από τα μεγαλύτερα της εποχής και μπορούσε να δεχτεί 45.000 θεατές. Το βραβείο της νίκης ήταν ένα απλό στεφάνι αγριελιάς, ο «κόρινος». Κάθε πόλη θεωρούσε πως ήταν μεγάλη τιμή γι' αυτήν να έχει Ολυμπιονίκες.

Η Νίκη του Παιωνίου.

- Παιδιά, στα αρχαία χρόνια ο γλύπτης Φειδίας πήρε χρυσάφι και ελεφαντόδοντο και έφτιαξε για τον Ολύμπιο θεό ένα άγαλμα ύψους 12 μ. Το άγαλμα αυτό (ένα από τα 7 θαύματα του κόσμου) δεν υπάρχει πια. Κάηκε σε μια πυρκαγιά. Παρ' όλα αυτά σήμερα στο Μουσείο της Ολυμπίας θαυμάσαμε τον Ερμή του Πραξιτέλη, τη Νίκη του Παιωνίου, το κύπελλο του Μιλτιάδη, αλλά και μια συλλογή γραμματοσήμων με θέμα τους Ολυμπιακούς αγώνες που είναι μοναδική στον κόσμο!!!

Οι Ολυμπιακοί αγώνες σταμάτησαν το 393 π.Χ. από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Θεοδοσίο, αλλά ξανάρχισαν το 1896 στην Αθήνα μετά από προσπάθειες του βαρόνου Πιερ Ντε Κουμπερτέν. Σήμερα, για κάθε Ολυμπιάδα η φλόγα εξακολουθεί να ανάβει στα ιερά χώματα της Ολυμπίας. Το 2004, οι Ολυμπιακοί Αγώνες ξαναγύρισαν στην πατρίδα που τους γέννησε.

Ο πρώτος Έλληνας Ολυμπιονίκης των σύγχρονων Ολυμπιάδων, Σ. Λούης.

Η τελετή της αφής της Ολυμπιακής φλόγας που είναι το σύμβολο του Ολυμπιακού πνεύματος.

Το σήμα της «ΑΘΗΝΑ 2004».

- Ποιο είναι το αγαπημένο σου άθλημα;
- Σήμερα οι πόλεμοι σταματούν όταν γίνονται οι Ολυμπιακοί αγώνες; Τι θα ήθελες εσύ να γίνεται και γιατί;

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΦΤΙΑΓΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΑΤΣΑΛΙ

Γύρω στο 1120 π.Χ., νέοι έποικοι εμφανίζονται στην Πελοπόννησο, οι Δωριείς. Ένα τμήμα από αυτά τα δωρικά φύλα, οι Σπαρτιάτες (ή Λακεδαιμόνιοι, όπως τους έλεγαν τότε), αρχικά εγκαταστάθηκαν σε μια μικρή περιοχή στις κοιλάδες του ποταμού Ευρώτα, όμως γρήγορα εξαπλώθηκαν στις διπλάνες περιοχές. Οι Σπαρτιάτες έκαναν πολλούς πολέμους, κυρίως όμως, εναντίον των Μεσσηνίων, τους οποίους νίκησαν, πήραν τη γη τους και τους ίδιους τους έκαναν δούλους (ειλωτες).

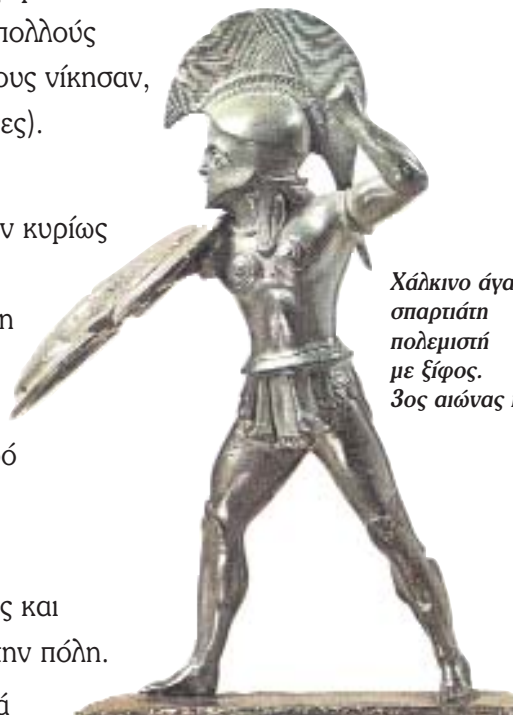
Οι ελεύθεροι Σπαρτιάτες ονομάζονταν «ίσοι». Αυτοί ασκούσαν κυρίως στον πόλεμο. Με τη βιοτεχνία, το εμπόριο και τη γεωργία ασχολούνταν όσοι κατοικούσαν σε χωριά γύρω από τη Σπάρτη (οι περίοικοι). Τις αποφάσεις στη Σπάρτη τις έπαιρναν οι 2 βασιλιάδες, η Γερουσία και οι 5 έφοροι. Μέχρι τα τέλη του 6ου αι. π.Χ., η Σπάρτη ήταν το πιο ισχυρό από τα ελληνικά κράτη.

Ο στρατός της ήταν καλά εκπαιδευμένος και αποτελούσε μια καλή άμυνα για την πόλη.

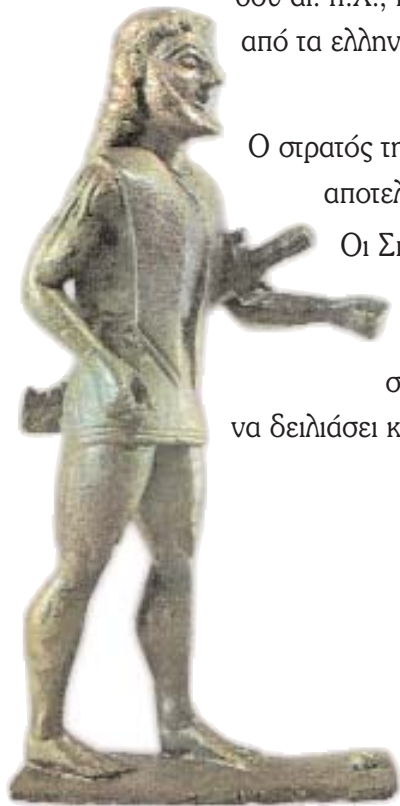
Οι Σπαρτιάτισσες, όταν τα παιδιά τους ξεκινούσαν για τον πόλεμο, τους έδιναν την ασπίδα και τους έλεγαν: «Ή ταν ή επί τας», δηλαδή «ή να την φέρεις ζωντανός, ή να σε φέρουν πάνω σ' αυτή». Κι αυτό γιατί το θεωρούσαν μεγάλη ντροπή να δειλιάσει κάποιος στη μάχη, να ρίξει την ασπίδα του και να τρέξει για να σωθεί.

Ο νομοθέτης Λυκούργος δεν ήθελε οι συμπατριώτες του να συνηθίσουν στην πολυτελή ζωή και να γίνουν φιλοχρήματοι ή κλέφτες. Για να μην επηρεαστούν μάλιστα από τους άλλους λαούς, οι Σπαρτιάτες δεν επέτρεπαν να μείνουν ξένοι στην πόλη τους για περισσότερο από 2 με 3 μέρες. Αυτή τη συνήθεια την ονόμαζαν «ξενηλασία».

Ο πυρρήχιος, πολεμικός χορός, είναι εκπαίδευση στην αντοχή με τον ήχο διπλού φλάουτου.

Χάλκινο άγαλμα σπαρτιάτη πολεμιστή με ξίφος. 3ος αιώνας π.Χ.

- Συζητήστε με τους συμμαθητές σας και το δάσκαλό σας για την «ξενηλασία» των Σπαρτιατών. Τι σκοπό πιστεύεις ότι είχε;

Λίγα χιλιόμετρα πιο πέρα, λειτουργούσε και το ιερό της Ορθίας Αρτέμιδος. Το ιερό ήταν το κέντρο της αγωγής των παιδιών (7-13 χρόνων) και οι γιορτές περιλάμβαναν τρία αγωνίσματα με έπαθλο ένα σιδερένιο δρεπάνι.

Για τα μεγαλύτερα παιδιά κοντά στο βωμό της θεάς γίνονταν η «διαμασίγωση». Οι ανασκαφές έδειξαν ότι εκεί γίνονταν και χοροί μεταμφιεσμένων.

Ο ναός της Ορθίας Αρτέμιδος.

Χρυσά κύπελλα από το Βαφειό της Λακωνίας.

ΤΟ ΛΑΚΩΝΙΖΕΙΝ
ΕΣΤΙ
ΦΙΛΟΣΟΦΕΙΝ.

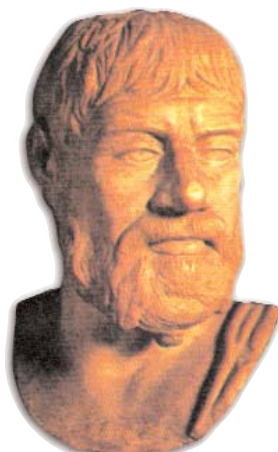
Η σημερινή πόλη της Σπάρτης.

- Παιδιά, η σημερινή Σπάρτη είναι χτισμένη στη μέση της λεκάνης του Ευρώτα στο σημείο ακριβώς όπου βρισκόταν και η αρχαία. Είναι μια πόλη με όμορφη ρυμοτομία που τους δρόμους της στολίζουν πολλοί φοίνικες. Αν βρεθείτε εκεί, εντύπωση θα σας κάνουν οι πολλές και καλές ψησταριές και κυρίως ο κόσμος της, που είναι ιδιαίτερα ευγενικός και πρόθυμος στο να βοηθά και να εξυπηρετεί τους επισκέπτες της πόλης.

- Μπορείς να βρεις στοιχεία για τη «διαμασίγωση»;
- Σήμερα, πότε γίνονται χοροί μεταμφιεσμένων;
- Οι Σπαρτιάτες πίστευαν πως σοφοί είναι οι άνθρωποι που δε μιλούν πολύ και ζουν με μέτρο. Εσύ τι λες γι' αυτό; Πιστεύεις πώς είχαν δίκιο;

ΟΙ ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ

Οι Σπαρτιάτες πήραν μέρος στους Περσικούς Πολέμους. Πολέμησαν μάλιστα με εξαιρετική γενναιότητα στις Θερμοπύλες και τη Σαλαμίνα. Έλληνες και Πέρσες αναμετρήθηκαν ξανά στην αποφασιστική μάχη των Πλαταιών. Εκεί, ο ελληνικός στρατός με αρχηγό τον Σπαρτιάτη στρατηγό Πausανία, όπως είδαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο, νίκησε τους Πέρσες το 479 π.Χ.

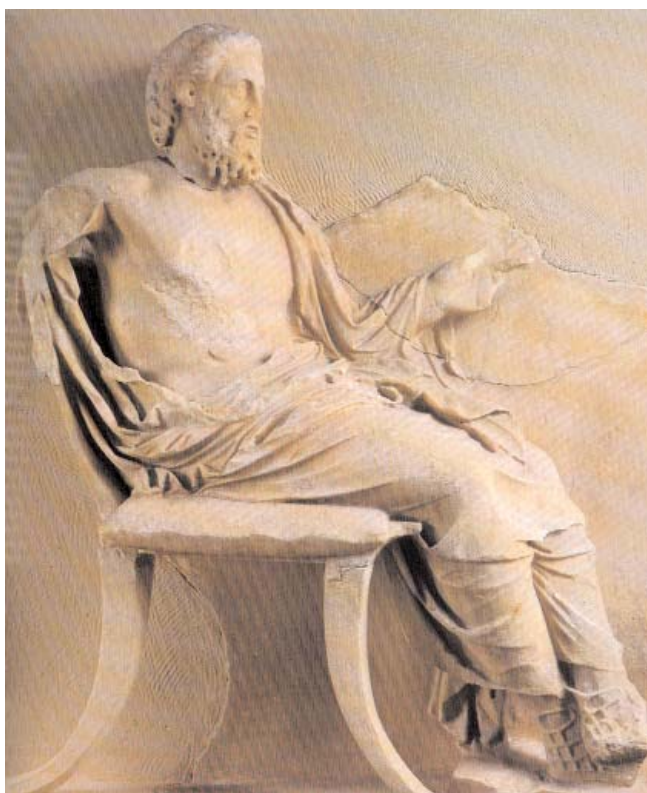
Ο Πausανίας.

Αν και οι Έλληνες τελικά νίκησαν τους Πέρσες, η ομόνοια ανάμεσά τους κράτησε πολύ λίγο. Τον 5ο π.Χ. αι., οι Σπαρτιάτες με την κυριαρχία τους στην Πελοποννησιακή Συμμαχία είχαν γίνει και τυπικά πια κυρίαρχοι σε όλη την Πελοπόννησο. Παρ' όλα αυτά, ανταγωνίζονταν τους Αθηναίους, με σκοπό να πάρουν την ηγεμονία της Ελλάδας. Έτσι, ένας νέος πόλεμος ξέσπασε μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης: ο Πελοποννησιακός (431-404 π.Χ.). Στον πόλεμο αυτό, επικράτησαν οι Σπαρτιάτες. Ήταν, όμως, η τελευταία τους νίκη. Η ήττα τους από τους Θηβαίους στη μάχη των Λεύκτρων (371 π.Χ.) και από τους Μακεδόνες αργότερα στη Μεγαλόπολη (331 π.Χ.) σήμανε και το τέλος της παντοδυναμίας τους.

Ανδριάντας σπαρτιάτη πολεμιστή που ταυτίζεται με το Λεωνίδα. Σπάρτη, Αρχαιολογικό Μουσείο.

- Η ιστορία της Αρχαίας Σπάρτης είναι γεμάτη πολέμους. Σχολιάστε στην τάξη σας τη σημασία της ειρήνης για την ευημερία των λαών.

Ο Ασκληπιός.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Τον 4ο π.Χ. αι., οι αρχαίοι Έλληνες επισκέπτονταν το ιερό του θεού της υγείας Ασκληπιού στην Επίδαυρο. Ήλπιζαν πως οι συμβουλές και οι πολύτιμες γνώσεις του, θα έλυναν τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζαν. Το ιερό αυτό ήταν ένα από τα τρία μεγαλύτερα του αρχαιοελληνικού κόσμου. Τα άλλα δύο βρίσκονταν στον Πειραιά και στην Κω. Ασκληπιεία υπήρχαν και σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

Οι ιερείς των ναών του Ασκληπιού γνώριζαν πολύ καλά την ιατρική της εποχής, αφού μπορούσαν να εγχειρίζουν και να θεραπεύουν διάφορες αρρώστιες, όπως το έλκος στομάχου, την παράλυση κ.ά.

Ανάγλυφη παράσταση ιατρικών χειρουργικών εργαλείων.

ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως οι πιο καλοί γιατροί βρίσκονταν στην Αίγυπτο.

Ήδη από τους μινωικούς και μυκηναϊκούς χρόνους οι Αιγύπτιοι γνώριζαν πολλά γύρω από την ιατρική. Περισσότερο ήταν ανεπτυγμένη η χειρουργική, που συνδεόταν με την ταρίκευση ανθρώπων και ζώων.

Επίσης, η Σοφία είχε μάθει ότι οι Αιγύπτιοι αλλά και άλλοι λαοί της αρχαιότητας χρησιμοποιούσαν βότανα για να θεραπεύσουν τις αρρώστιες.

Φαρμακοποιοί και γιατροί, όπως μας μαρτυρούν οι πάπυροι που έχουν βρεθεί, συνιστούσαν μπίρα ή κρασί ως φάρμακο για κάθε ασθένεια. Μεγάλο όμως μέρος των θεραπειών στην Αιγυπτιακή ιατρική, γίνονταν μέσω γυμναστικής και φυλαχτών.

- Εκτός από τον Ασκληπιό, γνωρίζεις κάποιον άλλο σπουδαίο γιατρό της αρχαιότητας;

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

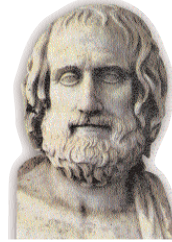
Ο Αισχύλος.

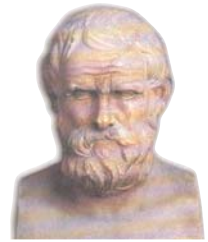
Ο Σοφοκλής.

Ο Ευρυπίδης.

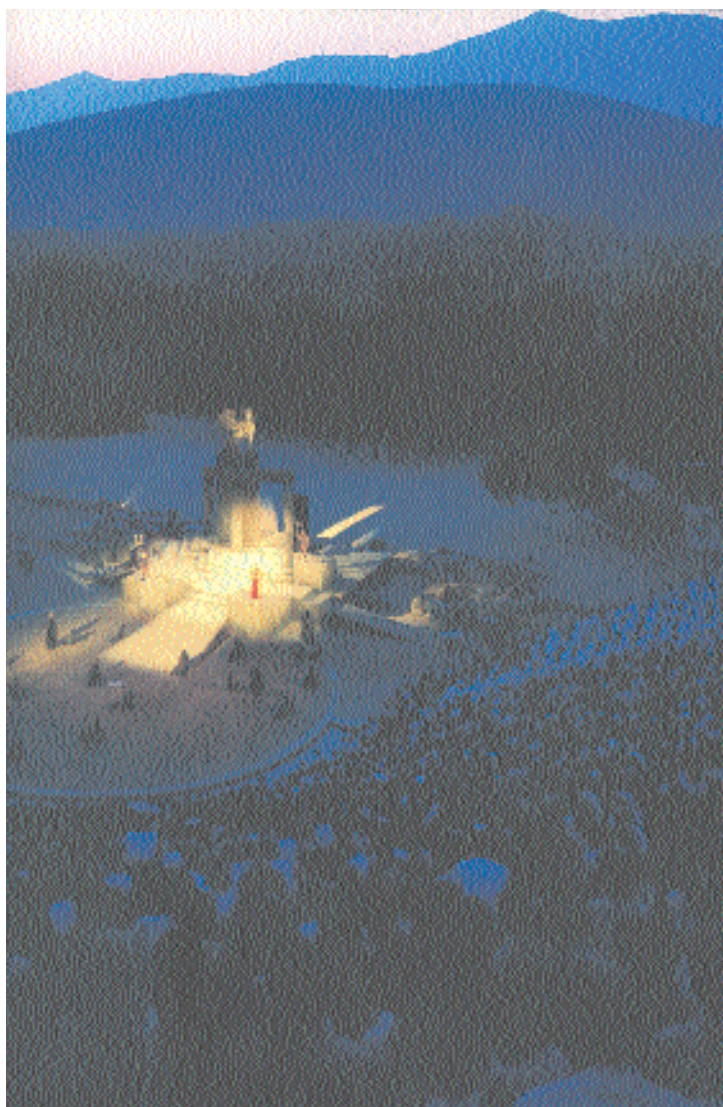
Ο Αριστοφάνης.

Στην Επίδαυρο, οι αρχαίοι Έλληνες δεν πήγαιναν μόνο για να επισκεφτούν το Ασκληπιείο, αλλά και για να δουν τις παραστάσεις που δίνονταν στο όμορφο θέατρο του Αργίτη αρχιτέκτονα Πολύκλειτου. Το θέατρο αυτό είχε 13.000 θέσεις και σπουδαία ακουστική που θαυμάζεται μέχρι σήμερα. Χαρακτηριστικά λένε πως, αν κάποιος που βρίσκεται στο κέντρο της σκηνής, ρίξει ένα νόμισμα ή τσαλακώσει ένα χαρτάκι ο ήχος ακούγεται ολοκάθαρα στο πιο ψηλό σημείο του θεάτρου.

Έτσι, οι αρχαίοι πρόγονοί μας, μαζί με την άσκηση του σώματος θέρπευαν και την ψυχή τους, αφού πίστευαν πως με το θέατρο η ψυχή καθαρίζεται και λυτρώνεται από το κακό.

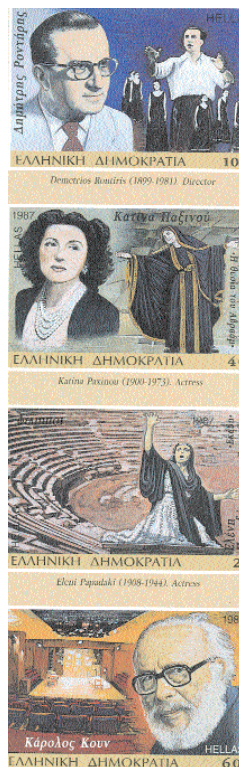

Παράσταση στο θέατρο της αρχαίας Επιδαύρου.

Το αρχαίο ελληνικό θέατρο είχε τρία είδη: την τραγωδία, το σατυρικό δράμα και την κωμωδία. Οι πιο γνωστοί δραματουργοί των κλασικών χρόνων είναι ο Αισχύλος, ο Σοφοκλής και ο Ευριπίδης. Στην κωμωδία διακρίθηκε ο Αριστοφάνης.

Στις μέρες μας, τόσο στο θέατρο της Επιδαύρου, όσο και σε άλλα αρχαία ελληνικά θέατρα, δίνονται παραστάσεις αρχαίων τραγωδών αλλά και κωμωδών που τραβούν το ενδιαφέρον ντόπιων και τουριστών.

- Έχεις δει ποτέ παράσταση αρχαίας ελληνικής τραγωδίας;
- Χωριστείτε σε ομάδες και βρείτε πληροφορίες α) για σπουδαίους αρχαίους Έλληνες τραγωδούς και κωμωδούς, β) για σύγχρονους Έλληνες και Ελληνίδες ηθοποιούς που διακρίνονται στο αρχαίο ελληνικό θέατρο.

Κοστούμι
γυναίκας
του χορού
που
σχεδιάστηκε
από
τον Γιάννη
Μετziκώφ,
για τη «Μήδεια»
του Ευριπίδη,
η οποία
παίχτηκε
στην Επίδαυρο
το 1993,
σε σκηνοθεσία
Νίκου
Χαραλάμπους.
Έκθεση
«Ένδυμα
Θεάτρου»
(φωτ.: Ηλ.
Ηλιάδης).

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΙΚΙΑ

- Παιδιά, το θέατρο είναι ένα από τα σπουδαία κληροδοτήματα του αρχαίου ελληνικού πνεύματος στο σύγχρονο πολιτισμό.
- Αλέξανδρε, αν θέλεις να ξέρεις, εγώ είχα παίξει σε μια παράσταση στην παροικία πριν δυο χρόνια. Έκανα την Αντιγόνη, στην

τραγωδία του Σοφοκλή «Αντιγόνη». Μπράβο Σοφία... εκτός από εσάς στη Γερμανία, οι Έλληνες σε ολόκληρο τον κόσμο συνεχίζουν τη θεατρική παράδοση των προγόνων τους. Στις ελληνικές παροικίες οργανώνονται θεατρικές ομάδες που ανεβάζουν αρχαία αλλά και νεότερα έργα.

ΑΠΟ ΤΟ 5ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ, 13-18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2003 (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

Θεατρική ομάδα Σχολείου Ελληνικής Κοινότητας Μπροπόλπικου Τορόντο «Νεφέλη», Καναδάς.

Θεατρική ομάδα σχολείου Λίνγκβα XXI αιώνας, Μαριούπολη, Ουκρανία.

Θεατρική ομάδα Ελληνικού Λυκείου Στουτγκάρδης, Γερμανία.

- Ανεβαίνουν αρχαίες ελληνικές τραγωδίες στη χώρα που ζεις;
Εσείς στο σχολείο ή στην ελληνική κοινότητα παίζετε τέτοια έργα;
- Θέλεις να γίνεις για λίγο ηθοποιός; Οργάνωσε μια παράσταση με τους συμμαθητές σου και παρουσίασε την στο σχολείο.
Πως θα σας φαινόταν το θέμα της παράστασης σας να ήταν μια αρχαία τραγωδία;

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Β'

Οδοιπορικό στη χώρα του Πέλοπα

ΣΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Στα βυζαντινά χρόνια η Πελοπόννησος εξαπίας της γεωγραφικής της θέσης βοήθησε πολύ στη γρήγορη διάδοση του χριστιανισμού. Μάλιστα η Κόρινθος, όπως και η Θεσσαλονίκη, υπήρξε ένα από τα σπουδαιότερα εκκλησιαστικά κέντρα όλης της Ελλάδας καθώς εκεί δίδαξε ο Απόστολος Παύλος. Σημαντικό όμως εκκλησιαστικό κέντρο ήταν και ο Μυστράς ή Μυζηθράς, που χτίστηκε από τον Φράνκο άρχοντα Βιλλαρδουίνο, το 1249 μ.Χ., στους πρόποδες του Ταΰγετου πέντε χιλιόμετρα μακριά από την πόλη της Σπάρτης.

Η αγάπη μακροθυμεί,
η αγάπη ου ζηλοί, η αγάπη
ουκ ασημονεί, ου ζηλοί τα
εαυτής, ου λογίζεται το κακόν,
ου χαίρει επί τη αδικία,
συγχαίρει δε τη αληθεί, πάντα
στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα
ελπίζει, πάντα υπομένει.
Η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει.

*Απ. Παύλου, Προς Κορινθίους Α',
κεφ.ΙΓ', Στ. 1-8.*

Η αγάπη όλα τα υπομένει,
η αγάπη όλα τα ελπίζει
δίνει ζωή στην οικουμένη
κι η γη γυρίζει
κι η γη γυρίζει...

*Μουσική-Στίχοι: Κώστας Χατζής- Σώτια
Τσώτου
Ερμηνεία: Μαρινέλλα*

*Ο Άγιος Δημήτριος, η μητρόπολη του Μυστρά.
Εδώ στέφθηκε, το 1433, ο τελευταίος αυτοκράτορας
του Βυζαντίου, ο Κωνσταντίνος ΙΑ' ο Παλαιολόγος.*

Η Παντάνασσα, μία από τις ωραιότερες εκκλησίες του Μυστρά.

- Διαβάστε τον ύμνο της Αγάπης του Απ. Παύλου και ακούστε από το κασετόφωνο το τραγούδι της Μαρινέλλας. Συγκρίνετέ τα και σχολιάστε το περιεχόμενό τους στην τάξη.

ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΣΤΡΑ

Μια στενή λουρίδα γης ενώνει το βράχο της Μονεμβασιάς με τη στεριά και της δίνει το όνομα της (Μόνη + εμβασιά).

Σήμερα, η πατρίδα του ποιητή Γ. Ρίτσου διατηρεί τα σπίτια, τα αρχοντόσπυα και τις εκκλησίες της βυζαντινής περιόδου και έτσι έχει χαρακτηριστεί «παραδοσιακός οικισμός»...

- Εντύπωση όμως μας προκάλεσε και η Μάνη με τους πύργους της. Λίγο πιο κάτω, στον Πύργο του Δυρού, είδαμε τα ωραιότερα σπήλαια της Ευρώπης. Αν βρεθείτε εκεί, μην ξεχάσετε να πάτε στη Χαρούδα για να δείτε από κοντά τον Ταξιάρχη, μια εκκλησία με υπέροχες τοιχογραφίες.

- Πού συναντήσαμε άλλες πόλεις που ήταν κάστρα;

Το 1259 μ.Χ., η πόλη του Μυστρά πέρασε στα χέρια του βυζαντινού αυτοκράτορα Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγου. Έτσι ο Μυστράς, η Μονεμβασιά και η αδούλωτη Μάνη έγιναν τα κυριότερα κάστρα των βυζαντινών. Το 1262 μ.Χ., η πόλη γίνεται η έδρα του στρατηγού και ο πληθυσμός της αυξάνεται σημαντικά. Στα μέσα του 14ου αι., ο διοικητής του Μυστρά παίρνει τον τίτλο του δεσπότη και έτσι δημιουργείται το Δεσποτάτο του Μοριά (της Πελοποννήσου).

- Παιδιά, στο Μυστρά, νιώσαμε τη μαγεία της παλιάς βυζαντινής πολιτείας και εικόνες πολλές πέρασαν από το μυαλό μας. Φανταστήκαμε τον Κωνσταντίνο ΙΑ΄ Παλαιολόγο, τον τελευταίο αυτοκράτορα του Βυζαντίου, την ώρα της στέψης του στο ναό της Μητρόπολης του Αγ. Δημητρίου. Αλλά και τους αγιογράφους των ναών όταν ζωγράφιζαν για ώρες ξαπλωμένοι στις σκαλωσιές...

Περίβλεπος, εκκλησία του Μυστρά.

- Μόλις ο ήλιος βασίλεψε, φύγαμε από τον Μυστρά και πήγαμε σε μια άλλη καστροπόλη του Δεσποτάτου απ' όπου η ζωντάνια δεν έχει λείψει ποτέ, τη Μονεμβασιά. Είναι μια μικρή πόλη με σπίτια, εκκλησίες, ξενοδοχεία και ψαροταβέρνες, αψίδες και λιθόστρωτα στολισμένα με ορτανοσιές, βοκαμβίλιες και βασιλικούς.

Οι σημαντικότεροι δεσπότες του Μυστρά προέρχονταν από τις βυζαντινές οικογένειες των Καντακουζηνών και των Παλαιολόγων. Στα χρόνια των τελευταίων η πόλη στολίστηκε με δρόμους, αρχοντικά και πολλές εκκλησίες.

Επίσης, συγκέντρωσε επιστήμονες, καλλιτέχνες και φιλοσόφους με σημαντικότερο τον Γεώργιο Γεμιστό Πλήθωνα, που ίδρυσε φιλοσοφική σχολή.

Στα 1460, ο Μυστράς παραδόθηκε στον Μωάμεθ Β' από τον Δημήτριο Παλαιολόγο. Η τουρκοκρατία στον Μυστρά κράτησε μέχρι το 1667. Τότε, τον κατέλαβαν οι Βενετοί για να ξαναπεράσει όμως αργότερα στα χέρια των Τούρκων.

Το κάστρο του Βιλλεαρδουίνου.

Τα παλάτια και τα σπίτια του Μυστρά.

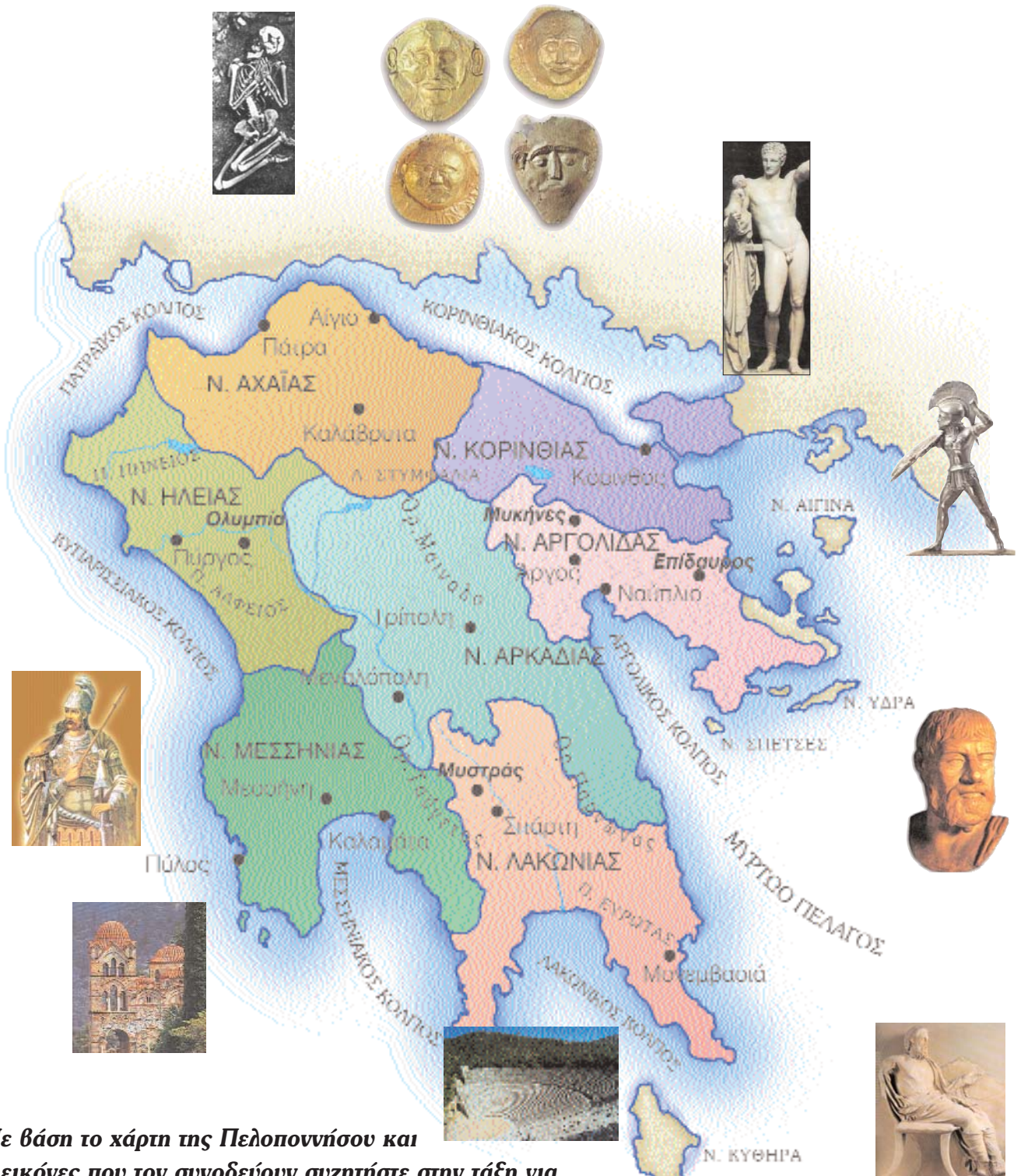
Κ. Παλαιολόγος, αυτοκράτορας της Κωνσταντινούπολης από το 1433 μέχρι το 1453, όταν η πόλη αλώθηκε από τους Τούρκους.

Α	Β	Γ
α	β	γ
Δ	Ε	
δ	ε	
Ζ	Η	
ζ	η	
Θ	Ι	Κ
θ	ι	κ
Λ	Μ	
λ	μ	
Ν	Ξ	Ο
ν	ξ	ο
Π	Ρ	Σ
π	ρ	σ
Τ	Υ	
τ	υ	
Φ	Χ	
φ	χ	
Ψ	Ω	
ψ	ω	∞

Βυζαντινό αλφάβητο

- Η άλωση της Κωνσταντινούπολης έγινε από τους Τούρκους το 1453. Μήπως θυμάσαι τον τρόπο με τον οποίο έγινε;
- Γίνε κι εσύ ιστορικός και ψάξε σε εγκυκλοπαίδειες και άλλα βιβλία που θα βρεις στις βιβλιοθήκες περισσότερα στοιχεία για το Βυζάντιο και τον Μυστρά.
- Χρησιμοποιώντας το βυζαντινό αλφάβητο γράψε το όνομά σου στον πάπυρο...
- Σε ποιο κεφάλαιο μιλήσαμε για τον Βιλλεαρδουίνο;

ΠΕΡΠΑΤΩ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ... ΚΑΙ ΞΑΝΑΘΥΜΑΜΑΙ

- Με βάση το χάρτη της Πελοποννήσου και τις εικόνες που τον συνοδεύουν συζητήστε στην τάξη για το ταξίδι της Σοφίας, του Αλέξανδρου και του Στιβ στην ιστορία της περιοχής.